

α) Πῶς ζεῖ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ

Ἡ ὀλόκληρη ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μιά ἀνάμνηση καὶ πραγμάτωση τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἀνάσταση ἀποτελεῖ τὸ κεντρικὸ θέμα τῆς λατρείας τῶν ἡμερῶν τοῦ Πάσχα καὶ ὅλων τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους.

Ἄς δοῦμε πρῶτα πῶς ζεῖ ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία τὴν Ἀνάσταση τὶς ἡμέρες τοῦ Πάσχα.

Οἱ ἀναστάσιμες ἀκολουθίες ἀπὸ τὸ Πάσχα μέχρι τὴν Πεντηκοστή ἔχουν ἐξαιρετικὰ χαρούμενο καὶ θριαμβευτικὸ τόνο. Σὲ κάθε ἀκολουθία ψάλλεται

πολλές φορές ὁ παιάνας «Χριστός ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας», πού φανερώνει τήν ἀμετρη χαρά καί τήν ἀκλόνητη βεβαιότητα τῆς Ἐκκλησίας γιά τή νίκη τοῦ Χριστοῦ κατά τοῦ θανάτου.

Τή νύκτα τῆς Ἀναστάσεως οἱ πιστοί καί ὀλόκληρη ἡ δημιουργία ζοῦν μέσα σ' ἓνα ἄπλετο φῶς καί σ' ἓνα πέλαγος χαρᾶς καί εὐφροσύνης. Τά συναισθήματα αὐτά εἶναι ἔκδηλα στόν Κανόνα τῆς Ἀναστάσεως, πού συνέθεσε ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός: «Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί: Πάσχα Κυρίου, Πάσχα». Οἱ οὐρανοί εὐφραίνονται, ἡ γῆ ἀγάλλεται καί ὀλόκληρος ὁ κόσμος, ὁ ὄρατός καί ὁ ἀόρατος, γιορτάζει. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ καί τά καταχθόνια» (Τώρα ὅλα ἔχουν γεμίσει ἀπό φῶς, ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ καί τά πιο βαθιά μέρη τῆς γῆς).

Γιατί ὁμως ἡ τόση χαρά καί τό τόσο φῶς; Τήν ἀπάντηση βρίσκουμε πάλι στούς ἀναστάσιμους ὕμνους. Μέ τήν ἐνδοξη ἀνάστασή του ὁ Χριστός νίκησε τό θάνατο, τό μεγαλύτερο ἐχθρό τῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ ἄνθρωπος, πού ἦταν ὑπόδουλος στό φόβο τοῦ θανάτου καί τῆς φθορᾶς, ἐλευθερώθηκε. Ὁ θάνατος, μολοντί ὑπάρχει ἀκόμη, ἔχει οὐσιαστικά συντριβεῖ. Ἡ φθορά νικήθηκε ἀπό τήν ἀφθαρσία. Τή φωνή τοῦ θριάμβου τῶν ἐλευθερωμένων ἀπό τά δεσμά τοῦ θανάτου πιστῶν συνοψίζει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος στόν περίφημο *Κατηχητικό του Λόγο* πού διαβάζεται στό τέλος τῆς Λειτουργίας τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα: «Κανείς ἄς μή φοβᾶται τό θάνατο, γιατί μᾶς ἐλευθέρωσε τοῦ Σωτήρα ὁ θάνατος. Κατεχόμενος ἀπ' αὐτόν τόν ἐξαφάνισε. Κατέβηκε στόν Ἄδη καί τόν λαφυραγῶγησε... Ποῦ εἶναι, θάνατε, τό κεντρί σου; Ποῦ εἶναι, Ἄδη, ἡ νίκη σου; Ἀνέστη ὁ Χριστός καί σὺ ἔπεσες. Ἀνέστη ὁ Χριστός καί γκρεμίστηκαν οἱ δαίμονες. Ἀνέστη ὁ Χριστός καί χαίρουν οἱ ἄγγελοι. Ἀνέστη ὁ Χριστός καί κυριαρχεῖ ἡ ζωή».

Ἄλλ' ὅπως εἶπαμε πιο πάνω, τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ γιορτάζουμε κάθε Κυριακή. Τά Εὐαγγέλια τοῦ Ὁρθρου ὅλων τῶν Κυριακῶν, τά λεγόμενα ἐωθινά (=πρωινά) Εὐαγγέλια, εἶναι ἀναστάσιμα. Στό σημεῖο αὐτό τοῦ Ὁρθρου ἡ ἀκολουθία ἔχει ἓνα ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον. Γίνεται πραγματική *ἀναπαράσταση* τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ὁ ἱερέας, σάν ἄλλος ἄγγελος, ντυμένος μέ λευκά ἄμφια, διαβάζει τό Εὐαγγέλιο ἀναγγέλοντας τό χαρμόσυνο γεγονός. Καί τό διαβάζει στά δεξιά τοῦ θυσιαστηρίου, πού συμβολίζει τόν τάφο τοῦ Χριστοῦ, στό σημεῖο ἀκριβῶς πού στέκονταν ὁ ἄγγελος, πού ἀνάγγειλε τήν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ στίς μυροφόρες γυναῖκες. Καί ἡ ἀναπαράσταση συνεχίζεται. Ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, πού δέχτηκε τό μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως, καλεῖται νά προσκυνήσει τό Χριστό. Τό Εὐαγγέλιο, τό σύμβολο τοῦ ἀναστημένου Ἰησοῦ, βγαίνει ἀπό τό Βῆμα, ὅπως ὁ Χριστός ἀπό τόν τάφο, ἐμφανίζεται καί στέκει ἀνάμεσα στό λαό τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Χριστός στό μέσο τῶν Μαθητῶν του καί δέχεται τόν

*Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου (φορητὴ εἰκόνα Λίας Παπαγεωργοπούλου.
Ἱ. Ναὸς Ἁγίου Βασιλείου, ὁδοῦ Μετσόβου).*

ἀσπασμό καί τὴν προσκύνησή μας, ὅπως δέχτηκε καὶ Ἐκεῖνος μετὰ τὴν ἀνάστασή του τὴν προσκύνηση τῶν Μυροφόρων καὶ τῶν Μαθητῶν. Μετὰ τὸν πεντηκοστό ψαλμό ψάλλεται τὸ πασχαλινὸ τροπάριο: «Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ τάφου κτλ.». Τὰ ἐθρινὰ Εὐαγγέλια ἐπηρεάζουν καὶ ἄλλα σημεῖα τοῦ Ὁρθροῦ τῆς Κυριακῆς. Τὰ ἀναστάσιμα ἑξαποστειλάρια καὶ τὰ δοξαστικά τῶν αἰῶνων ἐμπνέονται καὶ ἐξαρτῶνται ἀπ' αὐτά.

Ἄλλ' ὅπως εἶδαμε καὶ σέ ἄλλο μάθημα, καὶ στὴ θεία Λειτουργία ἐξαιρεται ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

β) Ἡ σημασία τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴ ζωή μας

Ἡ Ἀνάσταση εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ

Ἐκκλησία υπάρχουν, ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὸ λέγει καθαρά: «Ἐάν ὁ Χριστὸς δὲν ἀναστήθηκε, τότε εἶναι χωρὶς νόημα τὸ κήρυγμά μας, εἶναι καὶ ἡ πίστη σας χωρὶς νόημα» (Α΄ Κορ. 15, 14).

Ἀνάμεσα στὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἀνάσταση εἶναι τὸ μεγαλύτερο. Ὅλα τὰ ἄλλα θαύματα πηγάζουν ἀπὸ αὐτὸ καὶ συνοψίζονται σ' αὐτό. Οἱ Μαθητὲς ἐγκατέλειψαν τὸ Χριστό, ὅταν ἀπέθανε, καὶ ἐπέστρεψαν σ' Αὐτόν, ὅταν ἀναστήθηκε. Ἡ Ἀνάσταση μετέβαλε τοὺς δειλοὺς ψαράδες σὲ ἡρώες τῆς πίστεως. Ὁ δύσπιστος Θωμᾶς ὁμολόγησε τὸ Χριστό ὡς Κύριο καὶ Θεό του, ὅταν τὸν εἶδε ἀναστημένο καὶ ζωντανό. Ἀπὸ τότε χριστιανοὶ γίνονται ἐκεῖνοι πού πιστεύουν στὸν ἀναστημένο Ἰησοῦ. Τὸ θαῦμα τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ σ' ὅλο τὸν κόσμο, χωρὶς ἐξωτερικὴ βία, ἢ πίεση ψυχολογικὴ, μὲ μόνο τὸ κήρυγμα, ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴν Ἀνάσταση. Ἡ πίστη πού νίκησε καὶ νικᾷ ἐπὶ 20 αἰῶνες τώρα τὸν κόσμο τῆς ἀπιστίας, τῆς ἀθεΐας καὶ τῆς ἀμαρτίας εἶναι ἡ πίστη στὸν ἀναστημένο Χριστό. Ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἡ ἱστορία ἐνός θαύματος, τοῦ θαύματος τῆς Ἀναστάσεως.

Ἄλλ' ἡ Ἀνάσταση εἶναι καὶ τῆς προσωπικῆς μας ζωῆς τὸ θεμέλιο. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ σημαίνει γιὰ μᾶς τὴν πιὸ βαθιὰ καὶ οὐσιαστικὴ μεταμόρφωση. Πρόκειται γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνάστασή μας ἀπὸ τὴν κατάσταση τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς φθορᾶς. Ἡ Ἀνάσταση μᾶς δίνει τὴ δυνατότητα τῆς ἀποφθαρτοποιήσεως. Πολλοὶ ἀναστάσιμοι ὕμνοι ὁμιλοῦν γιὰ τὴν ἀφθαρσία καὶ τὴ ζωὴ, πού λάβαμε ἀπὸ τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, καὶ γιὰ τὴν ἀνακαίνιση καὶ ἀφθαρτοποίηση τῆς φύσεώς μας, πού εἶχε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία φθαρεῖ. Στὸ ἐξῆς κάθε φορά πού ὁ πιστὸς νικᾷ τὴν ἀμαρτία, νικᾷ καὶ τὸ θάνατο καὶ τὴ φθορά καὶ ἔτσι γίνεται περισσότερο ἀφθαρτος.

Ἡ ἀφθαρσία πού μᾶς χάρισε μὲ τὴν ἀνάστασή του ὁ Θεάνθρωπος ἐκτείνεται στὸν ὅλο ἄνθρωπο, ὄχι μόνο στὴν ψυχὴ, ἀλλὰ καὶ στὸ σῶμα. Κατὰ τὴ Δεύτερη Παρουσία τοῦ Χριστοῦ οἱ νεκροὶ θὰ ἀναστηθοῦν. Οἱ ψυχές θὰ ἐνωθοῦν μὲ τὰ σώματά τους, πού θὰ ἀναστηθοῦν καὶ θὰ γίνουν πνευματικὰ καὶ ἀφθαρτα, ὥστε ὁ ὅλος ἄνθρωπος νὰ ἀπολαύσει εἴτε τὴν μακαριότητα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἴτε τὴ δυστυχία τῆς ζωῆς μακριὰ ἀπὸ τὸ Θεό. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «Πρέπει αὐτὸ πού εἶναι φθαρτὸ νὰ ντυθεῖ τὴν ἀφθαρσία καὶ αὐτὸ πού εἶναι θνητὸ νὰ ντυθεῖ τὴν ἀθανασία» (Α΄ Κορ. 15, 53).

Ἡ Ἀνάσταση μᾶς χάρισε τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν προσδοκία τῆς κοινῆς ἀναστάσεως: «Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν...». Ἡ προσδοκία αὐτὴ μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὸ παράλογο καὶ τὴν ἀπελπισία.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Ἴδού στεκόντουσαν τότε οἱ γυναῖκες
καί κύπταζαν προσεκτικά στό σπήλαιο,
ὄταν τοὺς ἀποκρίθηκε ὁ ἀσώματος.
Ἄνεστη αὐτός πού θέλετε.
Κί ἄν δέν τό πιστεύετε
κί ὡς φάντασμα μέ παίρνετε,
ἐμπρός, ἀκολουθήστε
καί κυτῶτε τόν τόπο
πού βρισκότανε ὁ Κύριος.
Ὅταν μέσα ἐμπῆκαν αὐτές,
τότε κί ἐμεῖς ἐφύγαμε
καί τοῦτα εἶπαμε:
Ἐάν σάν δούλος ἦρθε
κί ὄλη τή γῆ τήν τράνταξε,
τί ἄραγε θά ἔκανε
ὄταν ἀνέστη ὁ Κύριος;»

(Κοντάκιο Ρωμανοῦ Μελωδοῦ. Μετάφραση Π. Α. Σινοπούλου)

«Κύριε, ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου
ὑπό τῶν παρανόμων,
προῆλθες ἐκ τοῦ μνήματος,
καθώς ἐτέχθης ἐκ τῆς Θεοτόκου·
οὐκ ἐγνώσαν πῶς ἐσαρκώθης
οἱ ἀσώματοί σου ἄγγελοι·
οὐκ ἤσθοντο πότε ἀνέστης
οἱ φυλάσσοντές σε στρατιῶται·
ἀμφοτέρω γάρ ἐσφράγισται τοῖς ἐρευνῶσι,
πεφανέρωται δέ τά θαύματα
τοῖς προσκυνοῦσιν
ἐν πίστει τό μυστήριον·
ὁ ἀνυμνοῦσιν, ἀπόδος ἡμῖν ἀγαλλίασιν
καί τό μέγα ἔλεος».

(Τροπάριο αἰνων ἤχου πλ. α').

(Κύριε, ἐνῶ ὁ τάφος εἶχε σφραγισθεῖ ἀπό τοὺς παράνομους σταυρωτές σου, σύ βγήκες ἀπό τό μνήμα, ὅπως γεννήθηκες ἀπό τή Θεοτόκο. Κί ὅπως δέν ἔμαθαν πῶς σαρκώθηκες οἱ ἀσώματοί σου ἄγγελοι, ἔτσι δέν κατάλαβαν πότε ἀκριβῶς ἀναστήθηκες οἱ στρατιῶτες πού σέ φύλαγαν. Γιατί καί τά δύο

αυτά γεγονότα είναι άκατάληπτα για εκείνους που τὰ ἐρευνουῦν μέ τή λογική. Τὰ θαύματα ὁμως αὐτά ἔχουν φανερωθεῖ σέ ἐκείνους που προσκυνουῦν μέ πίστη τό μυστήριον. Δῶσε, λοιπόν, σέ μᾶς, που ὁμολογοῦμε αὐτό τό μυστήριον, τήν ἀγαλλίαση καί τό μέγα σου ἔλεος).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Γιατί ὁ θάνατος εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρός τῆς ἀνθρωπότητος;
- 2) Πῶς μᾶς ἐλευθερώνει ἡ Ἀνάσταση ἀπό τό φόβο τοῦ θανάτου;
- 3) Γιατί ἡ νίκη κατά τῆς ἀμαρτίας εἶναι νίκη κατά τῆς φθορᾶς;